

Puutarhurille särkynytsydän on ilo

TÄTÄ kirjoittaessani siemenluettelo alkaa olla melkein valmis. Jälleen kerran siemensato on saatu järjestettyä luettelon muotoon ja sen mukaisesti se päivitetään myös Verkkopuotiin. Taas reilun sadan ihmisen lähettämät siemenerat, joita tulee vuosittain n. 600-700 ja niiden lisäksi varastossa olevat erät (joita ainakin saman verran), on jälleen järjestetty taustatiedot huomioiden. Pirkko vastaa siementilauksista niin kuin ennenkin. Maatiaisien siemenvarasto on hänen kotonaan Kanungissa Salon lähellä.

Tämän vuoksi siementilauksen yhteydessä ei voi valitettavasti tilata muita tuotteita kuten kirjoja vaan ne on parempi tilata suoraan toimistolta/kivijalkakaupasta Helsingistä. Toimistossa Maija hoitaa niin ikään jäsenmaksuasiat. Huomattava osa siemenelistä on melko pieniä, tämän vuoksi siementen tilaaminen Pirkolta on varmin tapa saada ne, koska kaikkia lajeja ei voida taata olevan toimistolla/kivijalkakaupassa. Siementen tilaus onnistuu myös netissä: <http://www.maatiainen.fi/puoti/>.

Siemenluettelon sisältö vaihtelee vuosittain, koska siemenet ovat peräisin jäsenten omista puutarhoista, paitsi ”vihannesten siemenet” -nimikkeellä olevat tulevat siementukkuliikkeistä. Nämä täydentävät Maatiaisien siemenvalikoimaa lajeilla, joiden siemenviljely ei onnistu hyvin Suomessa. Mutta tähänkin asiaan voivat Maatiaisien jäsenet vaikuttaa viljelemällä hyötykasveja ja palauttamalla niiden siemeniä välitykseen. Esimerkiksi tillistä on helppo saada siementä. Kaksivuotinen

↑ Särkynytsydän on vedonnut ihmisten mielikuvitukseen.

← Kesäpäivänhattu sopii samaan penkkiin särkynytsydämen kanssa.

PIRKKO HARRI

persilja ja porkkana vaativatkin sitten enemmän aikaa, mutta suotuisissa paikoissa nämäkin talveh-tivat ja siementä voi saadakin.

Kun siemeniä lähettää Maatiaiselle, niin pa-rempi kertoa sen mitä tietää, kuin jättää kertomatta. Vaikkapa näin: Maatiaisen siemenvälitykseen on saatu tummemman olinen lajike särkyneestäsydä-mestä ja tässä siitä lähettäjän kuvaus: ”Ei se perus, vaan kirkkaan punainen kukinta, lehdet ja varret tummat, punertavat. Varmaan jokin lajike, mutta ei tietoa mikä. Olen saanut tuttavalta 15 v. sitten, kyl-väytyy hyvin ympärilleen”.

Nimensä särkynytsydän (*Lamprocapnos specta-bilis*, aik. *Dicentra spectabilis*) on saanut litistyneen sydämen muotoisista punaisista kukista. Luonnonva-raisena sitä tavataan Kiinan/Itä-Aasian vuoristoista metsistä. Ruotsiin särkynytsydän saapui 1800-luvun puolivälissä ja kukki ensimmäisen kerran 1852 Ro-sendalissa Tukholmassa. Suomeen tämä kasvi löysi tiensä 1800-luvun lopussa ja se tunnettiin silloin mm. murtuneena luutnantinsydämenä.

Kun kasvi saapui Eurooppaan, sitä luultiin aluk-si hyvin araksi ja sitä kasvatettiin ruukuissa kas-vihuoneissa. Mutta kasvihan osoittautuikin hyvin kestäväksi, sillä se kasvaa jopa meidänkin ilmastos-amme. Linne aikoinaan kuuli kanssa tästä ihmeel-lisestä kasvista ja halusi sellaisen myös kokoel-miinsa ja lähetti erään oppilaansa hakemaan sitä idästä. Mutta tuodut siemenet osoittautuivatkin toisen kasvin siemeniksi ja niistä ei kasvanutkaan toivottua särkynytsydäntä vaan jalokiurunkannus. Harmistus oli varmaan ilmeisen suuri...

Ruotsissakin tällä rakkaalla lapsella oli monia kutsumanimiä, kuten vuotava sydän, rouva ve-neessä, kiinalaismiehen tai hollantilaisen housut ja lyyrakukka. Kun olin lapsi, niin mummolani kukkapenkistä muistan juuri särkyneensydämen, en muita kukkapenkin kasveja. Niin hienon näköi-nen se oli kukkiessaan, että sen varmasti huomasi. Ja onhan se näyttävä ja isohko perenna kooltaan. Mutta vaikka onkin näyttävä kukkiessaan, niin kukinnan jälkeen särkynytsydän ränsistyy, siksi se kannattaa istuttaa kukkapenkin taustalle tai kes-kikesällä kookkaaksi kasvavien kasvien viereen. Nimi *Dicentra* on johdettu kreikkalaisista sanois-ta dis (”kahdesti”) ja kentron (”kannus”) viitaten jokaisen kukan kahteen koukkuun, ja *spectabilis* viittaa kasvin ”näyttävään” ulkonäköön.

Mysskimalva ja lehtosinilatva ovat myös oivia kumppa-neita särkyneellesydämelle.

Valkoinen mysskimalva valaisee penkin.

Tarina Verta vuotavasta sydäimestä

Olipa kerran prinssi, joka rakasti prinsessaa, mutta prinsessa ei kiinnittänyt prinssiin huomiota. Saadakseen prinsessan huomion ja todistaakseen hänelle rakkautensa, prinssi toi prinsessalle upeita lahjoja kaukaa idästä. Eräänä päivänä prinssi tapasi kaksi maagista vaaleanpunaista pupua ja tarjosi ne molemmat prinsessalle. *Vedä pois kaksi ulompaa vaaleanpunaista terälehteä kukasta ja aseta ne kummatkin sivuittain näyttämään kahdelta vaaleanpunaiselta pupulta.*

Prinsessa ei heltynyt pupuille, joten prinssi yritti uudelleen ja antoi prinsessalle kauniit roikkuvat korvakorut. *Poista kaksi valkoista terälehteä ja laita ne korvien viereen näyttämään korvakoruilta.*

Prinsessa ei kuitenkaan vielääkään kiinnittänyt prinssiin huomiota. Prinssi oli niin järkyttynyt hylkäämisestä, että hän otti tikarinsa ja puukotti itseään. *Jäljelle jäävän kukan keskiosa on sydämen muotoinen ja siinä on keskellä viiva. Pidä sydämmestä kiinni ja varovasti poista tikarimainen viiva ja upota "tikari" sydämen läpi.*

Prinsessa tajusi liian myöhään rakastavansa prinsesiä ja huusi: "Sydämeni vuotaa verta prinssini vuoksi ikuisesti!" ja hänen sydämensä on vuotanut verta tähän päivään asti.

Tarinasta on myös erilaisia versioita, missä on onnellinen loppukin eli prinssi saa prinsessansa! Tällä tarinalla voi viihdyttää vieraita mm. puutarhakutsuilla, jos pihassa on särkynytsydän ja se vielä kukkiikin sattumoisin sopivaan aikaan.

Särkynytsydän aloittaa kasvunsa jo varhain keväällä ja kukkii kesä-heinäkuussa. Se viihtyy kosteassa-tuoreessa runsasravinteisessa syvämultaisessa maassa puolivarjoisilla paikoilla. Kasvualusta kannattaa muotoilla kohopenkiksi, sillä talvinen märkyys voi tuhota juuriston. Sopii leikkokukaksikin. Sopivia kasveja samaan kukkapenkkiin särkyneensydämen kanssa ovat mm. syysasterit, hohdekukat, syysleimut, kurjen- ja varsankello, ruusu- ja myskimalva, nauhukset ja päivänhatut. Siemenet tarvitsevat kylmäkäsittelyn itääkseen hyvin. Siemeniä tilattavissa vuoden 2022 Siemenluettelosta.

Esikasvatus terveisin

ANNE LEINO

ANNE LEINO

Kurjenkelloja pihapolun varrella.

ANNE LEINO

Myskimalva ja keltakannusruoho kukkivat heinäkuussa.

← Lapinnauhuksen näyttävää kukintaa.